

RECENTE DESCOPERIRI PALEOLITICE ÎN SUD-ESTUL TRANSILVANIEI: MICROZONA RUPEA – HOMOROD – UNGRA, JUDEȚUL BRAȘOV

Adrian DOBOȘ^a, Silviu GRIDAN^b

^a Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București, e-mail: addobos@fulbrightmail.org

^b Asociația ArheoVest Timișoara, e-mail: gridan.silviu@yahoo.com

Keywords: Palaeolithic, field survey, southeastern Transylvania

Abstract: Our paper presents newly discovered Palaeolithic site(s) near the city of Rupea (Brașov County). The lithic pieces were found in the ploughed fields. The assemblage mainly features massive flakes knapped in siliceous sandstone. Among the retouched tools, the most numerous are the sidescrapers; we also identified a Levallois core and two Levallois flakes. We suggest that the lithic inventory belongs to the Middle Palaeolithic.

Cuvinte-cheie: Paleolitic Mijlociu, perieghză, sud-estul Transilvaniei

Rezumat: Articolul de față semnalează descoperirea unor piese litice atribuite Paleoliticului în zona orașului Rupea, jud. Brașov. Materialul litic a fost descoperit în solul arat. Piese, cioplite din gresie silicioasă, sunt în general masive. Cele mai numeroase unelte sunt racloarele; au fost identificate și trei piese Levallois (un nucleu și două așchii). Considerăm că materialul litic poate fi atribuit Paleoliticului Mijlociu.

INTRODUCERE

În ultimii ani, în aria geografică adiacentă cursului râului Olt, cuprinsă între localitățile Rupea și Șercaia din județul Brașov (sud-estul Transilvaniei), au fost identificate prin cercetări de suprafață numeroase locuri sezoniere sau permanente, care aparțin intervalului de timp cuprins între neoliticul timpuriu și secolele XVIII–XIX. Aceste locuri, descoperite foarte recent și introduse parțial în circuitul științific prin publicații (Gridan 2014; 2016; Gridan, Florian 2015; Gridan *et alii* 2017) sau prezentări la sesiuni științifice (Beldiman *et alii* 2014; Nițu *et alii* 2013), se adaugă celor menționate deja în literatura de specialitate de-a lungul ultimei jumătăți de secol (Bichir 1960; 1962; Costea 2004; Dumitrescu 1958; Eskenasy 1981; Horedt 1953; Maxim 1999; Roska 1942; Glodariu, Costea 1983; Glodariu *et alii* 1980; Popa, Ștefănescu 1980).

În articolul de față, semnalăm descoperiri de suprafață de material litic paleolitic, care pot reprezenta un punct de pornire pentru eventuale cercetări sistematice în zonă. Demersul nostru contribuie la eforturile recente investite în descoperirea de noi situri paleolitice în sud-estul Transilvaniei (Cârciumaru *et alii* 2008a), noi cercetări în situri anterior semnalate (Cosac *et alii* 2015; Cosac *et alii* - sub tipar; Vereș *et alii* - sub tipar) (Fig. 1) sau de revalorificare științifică a siturilor anterior cunoscute (Cârciumaru *et alii* 2008b; 2010).

ZONA DE STUDIU

Din punct de vedere geografic, zona cercetată (Fig. 1) aparține, în cea mai mare parte, Depresiunii Făgărașului, partea nordică a acesteia reprezentând un culoar natural de trecere înspre Depresiunea Homoroadelor (situată la nord), Podișul Hârtibaciului (situat la vest) și Țara Bârsei (situată la est). Ea are ca ax central cursul râului Olt care o străbate de la nord-est spre sud-vest, pe o distanță de cca 20 km, după ce acesta trece de Defileul Racoșului și Cotul Turzunului, până în dreptul localităților Hălmeag și Șercaia, unde își schimbă direcția spre vest. Limita estică a zonei cercetate include sectorul central al Munților Perșani, cuprins între Depresiunea Șinca Nouă – Vlădeni (la sud) și Defileul Racoșului (la nord), iar limita vestică este reprezentată de zona răsăriteană a interfluviului Hârtibaciului–Olt.

În microzona Rupea – Homorod – Rupea Gară se află o mare concentrație de situri arheologice; mai precis, este vorba despre șase puncte pe o suprafață de cca 4 km². Acestea au fost notate cu inițiala localității căreia îi aparțineau (H – Homorod, R – Rupea), și cu cifre, în ordinea descoperirii: H, H1, R4, R5, R6, R7¹.

Patru dintre acestea sunt semnalate în literatura de specialitate: H (Costea 2004; Maxim 1999; Sztáncsu 2015), R4 (Gridan 2014), R6 (Gridan 2016, Gridan *et alii* 2017) și R7 (Gridan, Florian 2015), iar două sunt încă

¹ Materialele analizate în acest studiu au fost identificate în punctele R4, R5 și R7, care aparțin din punct de vedere administrativ localităților Rupea (R4), Homorod (R7) și Ungra (R5). Pentru discuții legate de

denumirea acestor puncte și apartenența lor administrativă a se vedea: Gridan, Florian 2015, p. 119–120; Gridan 2016, p. 364.